

Zenei szemle.

Az elmúlt hónapban jelentős zenei esemény nem volt. Hangversenyekre alig lehetett közönséget fogni s zenés színházaink is nagyon érzik gazdasági helyzetünk általános rosszabbodását. A külföldi nagyságok közül *Helge Lindberg*, *Battistini*, *Burmester* és *Titta Ruffo* járt itt; míg a mieink közül *Bartók Béla* zongora- és *Kodály Zoltán* szerzői estje, *Durigó Ilona*, *Véghelyiné Deáky Flóra* és *Biscara Betta* hangversenye, valamint *Németh Mária* vendégszereplése emelkedett ki az események sorából.

Az Operaházban úgynevezett „nagy esték” voltak. A világhírű baritonista, *Titta Ruffo*, vendégszerepelt. A nagyszerű művész: a bariton Carusója. Tízévi amerikai szereplés után most jött vissza Európába. Többször járt nálunk. Legutóbb tizenkét évvel ezelőtt. A Népoperában és Operaházunkban ragyogó diadalokat aratott.

Az évek ereje alig hagyott nyomot külsején. Mozgékony, fürgé, fiatalos ma is. Hangjának frissességét, erejét és hajlékonyságát csodáltuk. *Bámulatraméltó mestere a tökéletes énekbeszédnek*. Ebben egyedülvaló! Biztos, fölyenes, nagyszerű színész. Olyan kíváló, hogy ha elvesztené a hangját, akkor is büszkesége lenne bármelyik drámai színpadnak.

Pisában született, ahol fiatal korában vasesztérgályos volt s az üllő mellett sokat énekelgetett. Rendszeres ének mestere sohasem volt, a barátai, úgyszólván az egész olasz nemzet tanította a szabályosabb éneklésre. Mikor ez már valahogy ment, kis staggionekkel járta be Olaszországot. Huszonkét évvel ezelőtt lépett először színpadra a római Constanzi-színházban, ahol a Tannhäuser hírnök szerepét énekelte, minden nevezetesebb eredmény nélkül. Döntő sikerét külföl-

dön, a lisszaboni St. Carlos-színházban, Hamlet szerepében aratta. Ettől kezdve még háború előtt bejárta az egész világot. Dicsőség, babér és pénz jelezte minden útját. A háborús évek alatt a newyorki Metropolitan operaházban működött, majd sorra járta a világ nagy zenei metropolisait. Most is művészi körúton van s ha elfárad, Rómában a Pin-ción levő villájában pihen.

Nekünk most három legjobb szerepét, a „Szevillai borbély” Figaróját, Hamletet és Rigolettót játszotta el. Legművészbibb, így is mondhatjuk: legtökéletesebb a Figarója volt. Túltengő temperamentumát itt szabadjára ereszhette s olasz mozgékonyosságát nem kellett korlátoznia. Míg a Rigolettóban és főként a Hamletben komédiás szokásai néha stílustalanságba sodorták, a „Szevillai borbély” vicces, mókázó Figarójához, az opera buffa-hoz éppen ezek illettek. Minden mozdulatából, minden hangjából kedély áradt. Méltó volt Rossini zseniálisan szökelő melódiáihoz ez a figura. Az előadás eléggé harmónikus volt, a Rigoletto szintén, de a Hamletben olyan tempóbeli eltérések zavarták a színpad és a zenekar összjátékát, amilyenre az Operaházban nem volt példa. Jobb, ha nem részletezzük.

Még egy vendégszereplés tarkította Operaházunk játékrendjét. *G. Németh Mária*, akit tavaly a bécsi operaház elszerződöttetett tőlünk, Szulamitot (Sába királynője), Leonórát (Trubadur), Aidát és Amáliát (Az álarcosbál) énekelte. A sajtóbeli sikerét még mindig nem érte el a művész, de a játéka, gyönyörű hanganyaga és énektudása kultúraltabb lett. Nagy szépségek kincsesbányája ez a torok. Legfelső öt-hat hangjánál tökéletesebbet hiába keresnénk. Egy-egy frázist esodálatraméltóan rajzol elénk s aztán a hangja elernyed és a középfevésben ragyogó fényből és átütő erejéből rendszerint veszít. Középhangjai tavaly óta fejlődtek s így

skalájának kiegyenlítettsege remélhető. Operaházi közönségünk meleg szeretettel fogadta kedvelt énekesnőjét.

A hangversenyzők sorából szívesen emelünk ki három magyar művésznőt: *Biscara Bettát*, *Véghelyiné Deáky Flórát* és *K. Durigó Ilonát*.

Biscara Betta Maleczky Bianca igen tehetséges tanítványa. Széles skalájú, csengő, fényes koloratúrsopránja bravúrosan oldotta meg mind a dal-, mind az áriaénekítés legnehezebb feladatait. Művészetére jövőre hivatott.

Véghelyiné Deáky Flóra zongoraművésznőink díszes sorának az élén áll. Az utolsó néhány év alatt került erre a helyre. A külföld is elismeréssel adózik művészetének. Finnország, Németország, Bécs évente elhalmozza dícséretekkel, úgyhogy azok közé a világhíró művészeink közé került, akik garmadával hozzák haza szegény, megtévedett országuknak a babért. Mostani hangversenyén (a Vigadóban, március 20.) hatalmas művészi munkával állt előnk, Liszt mindkét zongoraversenyét (A-dur, Esz-dur) és magyar ábrándját adta elő zene-kari kísérettel. Ismét igazolta, hogy a legkiválóbb Liszt-játékosok közül való. Virtuóz és művész egy személyben, ami a Liszt-ópuszokra predesztinál. Kissé hűvös, de azért gondos, aki mindig érdekel. A magyar ábrándot saját átiratában és kadenciájával mutatta be. A kadencia (szokásos és bevett engedmény a művészek számára) emelte a művet, — de az átirást nem helyesljük. Az ilyen jelentős ópuszokat hagyjunk meg olyanoknak, amilyeneknek azt nagy költőjük elgondolta.

K. Durigó Ilona kamaraénekesnőnk régen nem járt nálunk. Kiforrott, nagyvonalú, nemes előadó-művészetében rég nem gyönyörködhattünk. Annál jobban esett tisztult, stílusos daléneklését élveznünk. Ma is a világ legelső művésznői között áll, pedig alt színezetű mezzosopránja egy kis mellézköngét kapott s a magassága elveszett. De aki ilyen abszolút stilizta, aki így tud előadni, azt nemzedékek másolhatják.

Papp Viktor.

Színházi szemle.

Schöpflin Aladárnak a Kamarszínház színpadán bemutatott darabja, a *Vége a szép nyárnak*, némi tartalmi rokonságot mutat a Vigaszínházban nemrégiben előadott *Déibábbal*. A kettőnek egymás mellé állítása okvetlenül Schöpflin malmára hajtja a vizet. Mekkora különbség, ha a magyar életben egyáltalában nem otthonos szerző próbál vidéki hangulatot és karaktereket bemutatni, vagy hogyan a magyar talajban gyökerező író nyúl hozzá ugyane témakörhöz! Amabból torz és nevétséges alkotás származik, emennek van levegője és igazsága. De Schöpflin javára még egyéb különbség is adódik. Vajda Ernő karakterábrázolásában és a maga meséjének vezetésében izléstelen és hazug módon durva, Schöpflin pedig tartózkodóan és művészi finom.

A *Vége a szép nyárnak* halk epizódja egy asszony életének, kit az ura elhanyagol. Ez asszony előtt egy pillanatra fellobog egy új szerelem lehetősége, az egész azonban csak futó ábránd marad, a nő visszatér férjéhez, érzi, hogy nem tudná más életmegoldás boldogítani, s érzi azt is, hogy számára a szép nyár már úgymint kezd vége felé hajolni.

Sajnáljuk, hogy ezt a finom lelki történetét az író olyan gyenge színpad-tudással alkotta meg. Az elindítás nagyon is sablonos, s a jelenetek vezetése néha igen is bágyadt és vontatott. A karakterek sem mutatnak különösebb eredetiséget: jól körülvonalazottak, de a legtöbbjük régi irodalmi kliséknek újranyomása. Általában érthetetlen, hogy Schöpflin Aladár, aki annyi évet töltött a nyugati irodalmak differenciált levegőjében, meg tudta őrizni a maga írói ábrázolómódját ennyire naivnak és technikáját ennyire primitívnek.

Az előadás középpontjában Tasnády Ilona áll, aki olyan finom, mint mindig, de annyira egyhangú, mint még soha. Gál Gyula evangélikus lelkésze kedves és jóízű, de a harmadik felvonás hosszú nagy-jelenetét ő sem tudja megmenteni az unalmaságtól. Az egész előadásban legjobb Abonyi Géza, a fiatal teológus szerepében. Ez az alakítása is abba a karaktercsoportba való, amelynek